

nævnt som Ophavsmænd. Enhver, der kender Forholdene dernede, ved, at det er fuldkommen Vanvid.

For Resten interesserer jeg mig mest for disse Ting ud fra dette Synspunkt: denne Enighedsfront kan man godt staa i, selv Folk, der staa i denne Enighedsfront, kan gøre Ting, som er fuldt respektable, men man skal sørge for, at de 200 000 Kr., som bevilges her, benyttes til et Øjemed, der ikke har noget med det politiske at gøre. Og saa kan man alligevel ikke forhindre, at der i den samme Front staa andre Folk, der arbejder hen til noget helt andet. Jeg lægger Vægt paa at sige dette her, for at man skal se Tingene, som de er. Alt dette maa man jo huske paa, naar man i det danske Folk klager over, at det danske Mindretal Syd for Grænsen ikke har nogen lovlig Grund at staa paa i deres Skole- og Kirkeanliggender. Man maa ikke glemme, at de har ingen lovlig Grund uden denne Forfatningsparagraf, der rigtignok hjemler en Ret, men i alt for almindelige Vendinger — der er ikke udarbejdet bestemte lovmæssige Regler i saa Henseende. Jeg personlig kunde nok ønske, at man gik over til ud fra de praktiske Erfaringer, man har gjort, at forme Retsregler, der kunde danne et Grundlag i den Retning, men jeg kan godt forstaa, at man har ondt ved, netop paa Grund af de Erfaringer, man gør, at komme til den Beslutning. Naar jeg skal sige det lidt klarere og mere sammenhængende, vil jeg sige, at det tyske Folk føler sig angrebet over hele Linien, ved alle sine Grænser, delvis ligefrem af Staterne, skønt der er Fred. Medlemmerne her ved jo godt, at det er statslige Overgreb, vi er udsat for fra Frankrigs Side, maaske ogsaa nu fra Polens Side. Det er ikke kommet til statslige Overgreb fra Danmarks Side, men der har været Planer fremme, og der er ogsaa agiteret herfor, og alt dette, set i Sammenhæng af et Folk, der føler den Skæbne, det er underkastet, fylder det med Harme og gør det saa ubeslutsomt, at det ikke kan finde et bestemt lovligt Grundlag. Dette er Grænsespørgsmaalet, saa vidt som man kan kalde dette et aabent Spørgsmaal — man ved jo, at jeg paa en Maade er med til at kalde det et aabent Spørgsmaal.

Men der opstaa ogsaa andre Grænsespørgsmaal, der gaar i den modsatte Retning, idet man lukker Grænsen og gør den til en Mur, som næsten ikke kan overetiges, hvad der volder de allerstørste

Ulemper for Befolkningen, særlig for den tyske Befolkning. Og man maa være klar over, at disse Ulemper allerførst rammer den tyske Befolkning dernede, for det er den, der har sin Familie, sine Slægtninge, sine Venner, sin Kulturforbindelse mod Syd, og man har om ikke afskaaret, saa dog i høj Grad vanskeliggjort Samkvemmet mellem denne Befolkning og dens Forbindelser Syd paa. Ikke en Gang et Besøg kan tillades. Det er det mærkelige ved Staternes Forhold — i det mindste ved det statslige Forhold, hvori Danmark og Tyskland staa til hinanden —, at det er ikke en Selvfølge, at man uden videre maa besøge sine Venner, man skal have Tilladelse til det, noget, som var helt meningsløst før, men som nu skal være i sin Orden: Men det vænner man sig ikke saa hurtigt til, det vænner vi os maaske aldrig til, for vi synes ikke, det er en naturlig Tilstand.

Og saa er der de andre Spørgsmaal. Der er Spørgsmaalet om Tjenestefolk. Jeg kan saa godt forstaa, at Danmark siger: Her er Arbejdsløshed, og saa har vi ikke Brug for at faa flere Arbejdere og Tjenestefolk ind i Danmark. Og saa fornyer man ikke Opholdstilladelsen for dem og renser Nordslesvig for tyske Tjenestefolk. Folk, som har haft deres Tjeneste her, maa rejse, og andre maa ikke komme til. Men Sagen ligger saaledes, at der i Virkeligheden, til Trods for at der er Arbejdsløshed i Danmark, er Folkemangel i Nordslesvig, det kan De høre baade fra dansk og fra tysk Side. Det, man ventede fra dansk Side: at der Nord fra skulde strømme Folk til os, det sker ikke; Gaardmændene og Landmændene er i stor Forlegenhed, fordi de ikke faar de Tjenestefolk, de gerne skulde have. Undertiden forekommer det, at saadanne Sager behandles paa en Maade, som er meget haard, og som ogsaa strider mod al Pietetsfølelse. Jeg ved saaledes et Tilfælde, som jeg gerne vil have Lov til at nævne her. En Mand i Arsløff, Aabenraa Kreds, ejer et Landbrug paa 40—50 Tønder Land, som han driver selv med sine Børn, idet han ikke har Tjenestefolk; hans Kone er syg, og i den Grad syg af Reumatisme, at hun ikke en Gang kan rede sit Haar, men hun har en Datter, som besørger det, og som hjælper Moderen paa alle Maader. Denne Datter skulde gerne lære noget og skulde gerne ud, men det lader sig ikke gøre, uden at Familien faar Hjælp. Tjenestefolk kan de ikke holde, men Manden har en Broder